

8.2.2022

Julkisen hallinnon tietojärjestelmiä koskevan yleislainsäädännön tarkistamista valmisteleva työryhmä

Aika 3.2.2022 klo 9:30-11:30

Paikka Etäyhteys

Osallistujat

Työryhmä

Tomi Voutilainen, valtiovarainministeriö (puheenjohtaja)
Tommi Oikarinen, valtiovarainministeriö (varapuheenjohtaja)
Johanna Erkkilä, Liikenne- ja viestintävirasto
Mikko Hakuli, Verohallinto (poissa)
Hanna Helinko, sisäministeriö
Mikko Huuskonen, työ- ja elinkeinoministeriö (poistui kohdan 4 aikana)
Mervi Kuittinen, valtiovarainministeriö (poissa)
Laura Lassila, liikenne- ja viestintäministeriö (poistui kohdan 4 aikana)
Miska Lautiainen, valtiovarainministeriö
Riina Muurila, sisäministeriö (poissa)
Timo-Ville Nieminen, maa- ja metsätalousministeriö
Ida Sulin, Suomen Kuntaliitto ry
Risto Suominen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto/FINAS
Niklas Vainio, oikeusministeriö (poissa, paikalla varajäsenenä
erityisasiantuntija Petteri Jartti, oikeusministeriö)
Ari Vähä-Erkkilä, Kansaneläkelaitos
Outi Äyräs-Blumberg, sosiaali- ja terveysministeriö

Sihteeristö

Antti Helin, valtiovarainministeriö
Tuija Kuusisto, valtiovarainministeriö (poissa)
Eeva Lantto, valtiovarainministeriö
Isamaria Mäkiaho, valtiovarainministeriö
Niko Mäkilä, valtiovarainministeriö (poissa)
Anna-Mari Rusanen, valtiovarainministeriö
Eelis Laine, valtiovarainministeriö (poissa)

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 9:32.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja todettiin toimitetuksi. Pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Valmistelun työsuunnitelma ja aikataulu

Keskusteltiin hallituksen esityksen valmistelun työsuunnitelmasta ja aikataulusta. Hallintolain, tiedonhallintalain ja digipalvelunlain muutoksista koostuva HE-luonnos on tarkoitus lähettää lausuntokierrokselle maaliskuun alkupuolella, kun OM:n työryhmämietinnön pohjalta tehty yhteensovittaminen virkamiesvalmisteluna on tehty. Kysyttiin, lähetetäänkö yhteensovitetut säännökset vielä kommentoitavaksi OM:n työryhmän jäsenille; OM:n edustaja totesi, että tähän ei ole aikaa.

Tässä työryhmässä käydään pykälät perusteluineen läpi 10.2. pidettävässä kokouksessa.

Aikataulusta on laadittu [hahmotelma](#), joka on kokouksen jälkeen lisätty Tiimerityötilaan.

Kysyttiin liitelaista. Linjana on, että liitelakeja ei oteta tähän HE:hen mukaan. Eri hallinnoalojen on alettava pohtia omia sääntelytarpeitaan ja nämä olisi järkevää koordinoita omaan erilliseen hallituksen esitykseensä.

4. Luonnos tiedonhallintalain 28 a §:ksi (olennainen dokumentaatio)

Puheenjohtaja esitteli säännösluonnosta.

Pohdittiin virkavastuuta ja sitä, miten määritellään tarkemmin se, kenelle viranomaisessa eri tehtävät ja velvollisuudet kuuluvat.

Puheenjohtaja totesi, että tehtävistä määrätään organisaation työjärjestyksessä. Tietojärjestelmäprojektissa yleensä määritellään jo suunnitteluvaiheessa, kuka on projektipäällikkö ja mitkä ovat projektin vastuut. Tätä on tarkennettava ainakin perusteluissa.

Kysyttiin, missä automatisoitu toimintaprosessi on määritelty ja miten sen soveltamisala määräytyy. Puheenjohtaja vastasi, että automatisoitu toimintaprosessi tarkoittaa prosessia, jolla tuotetaan hallintolakiin tulevan uuden 8 b luvun mukainen automaattinen ratkaisu. Tämä tullaan selventämään TiHL:n soveltamisalaa koskevaan säännökseen muutosten yhteydessä. HL:n sääntely kohdistuu päätökseen, mutta ei prosessiin. TiHL:iin ehdotettavaa sääntelyä

sovellettaisiin nimenomaan automaattisen ratkaisun taustalla olevaan prosessiin, jotta virkavastuu ja asianmukaisuus voidaan varmistaa sen alusta loppuun.

Kysyttiin joulukuussa pidetyistä sidosryhmäkuulemisista, miten niitä on huomioitu. Puheenjohtaja totesi, että olemme saaneet palautetta sidosryhmiltä ja palautetta on analysoitu. Ensimmäiset tulokset on saatu edeltävällä viikolla, eikä sitä ole voitu käsitellä työryhmässä. Toimialakohtaiset tarpeet kuten poikkeaminen yleissääntelystä aiheutuvasta hallinnollisesta taakasta tulisi ratkaista erityislainsäädännöllä.

Kysymys siitä, onko lomakkeessa olevan tekstin tunnistaminen tms. tekninen toimenpide hallintolain 8 b luvun käyttöalassa oleva asia. Puheenjohtaja totesi, että ei ole. Joku tarkastaa ja hyväksyy tunnistetun tekstin pohjalta tehdyn päätöksen. Tätä on ehdotettu tarkennettavaksi HL:n käyttöaläsäännöksessä.

Virkavastuun osalta tuotiin esiin, että vastuun määrittely ei saisi jäädä HE:n perustelujen tasolle, koska se ei riitä ohjaamaan siitä, että jotain olisi kirjattava työjärjestykseen. Puheenjohtaja totesi, että tämä on hyvä näkökulma ja harkitaan, velvoitettaisiinko toimijaa säännöstasolla määrittelemään nämä vastuut.

Keskusteltiin siitä, voisiko automatisoinnin raskaaksi koettua hallinnollista taakkaa lievittää pienempien toimijoiden kohdalla. Kun kyse on oikeusturvan ja hyvän hallinnon periaatteiden turvaamisesta, ei näistä voida kuitenkaan joustaa ainoastaan viranomaisen resurssitilanteeseen vedoten. Sääntely ei velvoita automatisoimaan; automatisointia suunnittelevan viranomaisen on tehtävä hyötykustannuslaskelma yhtäältä automatisoinnin säästämien resurssien ja toisaalta oikeusturvan varmistavien toimenpiteiden kustannusten pohjalta. Sidoryhmiltä saaduissa vastauksissa on ollut paljon hajontaa sen suhteen, miten suuri taakka sääntelystä syntyisi. Ainakin valtion viranomaisen ja julkisoikeudellisten laitosten vastauksissa pääsääntönä on ollut, että sääntely ei aiheuttaisi suurempia muutoksia nykyisiin menettelyihin. Toki dokumentoinnin vahvistaminen, kontrollien toteuttaminen ym. hallinnollinen ja tietojärjestelmätyö tulee kertaluonteisesti viemään aikaa ja rahaa.

Keskusteltiin tiedonhallintalautakunnan roolista ja riittävistä resursseista valvontatehtävän hoitamiseen. Kyse on vasta ehdotuksesta, ja lautakunta tarvitsee myöskin riittävät resurssit tehtävän hoitamiseen.

5. Luonnos tiedonhallintalain 28 b §:ksi (laadunvarmistaminen)

Puheenjohtaja esitteli säännösluonnosta. Keskusteltiin pykälän otsikosta, joka peruja ajalta, kun pykälän sisältö ollut laajempi. Sihteeristö tulee pohtimaan otsikkoa vielä.

Keskusteltiin siitä, että yleisellä tasolla olevat ”testauksen on oltava asianmukaista”-tyyppiset velvoitteet ovat ongelmallisia, koska niissä on paljon tulkinnanvaraa. Mikä lopulta on asianmukaista? Haasteena on se, että lainsäädännöllä on tietty luonne, eikä olisi käytännöllistä lähteä lain tasolla säätämään pikkutarkkaan siitä, millaisia testausmenetelmiä pitäisi käyttää tai millaisia niiden olisi oltava.

6. Luonnos tiedonhallintalain 28 c §:ksi (laadunvalvonta)

Puheenjohtaja esitteli säännösluonnosta. Keskusteltiin pykälän otsikosta; pykälä koskee myös tiedon tallentamista eikä pelkästään laadunvalvonnasta. Toisaalta tietojen tallentaminen on tarpeen virheiden selvittämistä varten, eli kyse on viime kädessä laadunvalvonnasta. Pohdittiin, olisiko pykälää muotoiltava nykyistä yleisemmälle tasolle.

7. Luonnos tiedonhallintalain 28 d §:ksi (käyttöönottopäätös)

Puheenjohtaja esitteli säännösluonnosta. Kysyttiin, milloin käyttöönottopäätös on tehtävä. Puheenjohtaja totesi, että se on tehtävä, jos toimintaprosessi muuttuu olennaisesti arvioiden laissa säädettyjen edellytysten kannalta. Jos käsittelysääntöjen muutoksilla ei ole vaikutusta toimintaprosessin vaiheisiin, niin uutta käyttöönottopäätöstä ei tarvitsisi tehdä.

Keskusteltiin käyttöönottopäätöksen julkaisemisesta ja siitä, sekoittaako asiakkaita useista eri kanavista ja eri tavoin samasta asiasta tiedottaminen. Ajatuksena säännöksessä on, että asianosainen voi tutustua käyttöönottopäätökseen ja sitä kautta päästä perille automatisoinnin käyttöönoton perusteluista. Käyttöönottopäätös on laadittava hyvän kielenkäytön vaatimusta noudattaen. Tarkoituksena edistää läpinäkyvyyttä, mutta varsinaisesta asianosaisen informoinnista säädetäisiin menettelysääntelyssä eli hallintolaissa.

Keskusteltiin myös käyttöönottopäätöksen julkaisemisen ja tietosuojasetuksen informointivelvoitteiden välisestä suhteesta.

8. Seuraava kokous

Työryhmän seuraava kokous pidetään 10.2.2022 klo 9:30-11:30.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 11:33.